

ZAKON

O SPOMEN OBELEŽJIMA

Glava I

UVODNE ODREDBE

Sadržina zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se pitanja od značaja za izgradnju, korišćenje, čuvanje, zaštitu i finansiranje održavanja spomen obeležja, uspostavljanje i vođenje propisanih evidencija, kao i druga pitanja od značaja za spomen obeležja.

Značenje pojedinih pojmova

Član 2.

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu, imaju sledeće značenje:

1) **spomen obeležje** jeste vojno groblje i pojedinačni grob, nadgrobni spomenik, spomen kosturnica, kapela i spomen crkva, spomenik, javno spomen obeležje, spomen ploča, mesto stradanja i znamenito mesto i drugi pijetetni simbol, koji se smatra tvorevinom od značaja za istoriju i kulturu i uživa prethodnu zaštitu, shodno zakonu kojim se uređuje zaštita kulturnih dobara.

2) **mesto stradanja** jeste mesto i šira prostorna celina na kojoj su vršene egzekucije, zlostavljanja zatočenih u zatvorima i zarobljeništvu, sa ili bez pohranjenih humanih ostataka, grobnica ili grobova;

3) **znamenito mesto** jeste mesto i šira prostorna celina na kojoj su se dogodili ratni događaji od posebnog istorijskog značaja i uticaja na ratne ishode za Republiku Srbiju;

4) **javno spomen obeležje** jeste spomenik ili drugi figuralni objekat, skulpturalno ili arhitektonsko delo na površini javne namene, koji je u vezi sa znamenitim ličnostima ili istorijskim događajima iz ratnih perioda;

5) **poginulo lice** jeste lice koje je izgubilo život usled ratnih događaja;

6) **zaštita spomen obeležja**, u smislu ovog zakona, podrazumeva redovno održavanje i uređenje spomen obeležja radi zaštite od oštećenja i propadanja i održavanja u dostojanstvenom i prepoznatljivom stanju, kao i sprečavanje neovlašćene izmene, dorade, izmeštanja, zamene ili uklanjanja spomen obeležja ili njegovog dela.

7) **redovno održavanje** podrazumeva sve radove koji se izvode u cilju zaštite, a naročito:

(1) održavanje pismenih i drugih oznaka na nadgrobnim pločama i spomenicima da bi bili vidljivi i čitki,

(2) negovanje i obnavljanje zasada, zelenila i cveća,

(3) uredno održavanje ograda, pristupnih puteva, staza i drugih objekata;

8) **uređenje spomen obeležja** podrazumeva obeležavanje prostora spomen obeležja na vidljiv način, izgradnju ili postavljanje novog spomen obeležja, oznaka ili drugih komemorativnih obeležja na postojećim, kao i njihovu rekonstrukciju i sanaciju, proceduru i radnje povodom ekshumacija, premeštanja na novu lokaciju u

zemlji i inostranstvu, kao i koncentraciju posmrtnih ostataka i vođenje evidencije o spomen obeležjima;

9) *investitor* jeste lice u smislu odredaba zakona kojim se uređuje planiranje i izgradnja.

Glava II

SAVET ZA NEGOVANJE TRADICIJA OSLOBODILAČKIH I ODBRAMBENIH RATOVA SRBIJE

Član 3.

Obrazuje se Savet za negovanje tradicija oslobodilačkih i odbrambenih ratova Srbije radi davanja inicijativa i mišljenja za unapređenje zaštite spomen obeležja (u daljem tekstu: Savet).

Sastav Saveta

Član 4.

Savet ima sedam članova, koje imenuje ministar nadležan za poslove negovanja tradicija oslobodilačkih ratova Srbije (u daljem tekstu: ministar), na period od četiri godine, i to:

1) jednog člana iz reda redovnih profesora, na predlog Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu;

2) jednog člana iz reda istaknutih ličnosti iz oblasti nauke i umetnosti, na predlog Srpske akademije nauke i umetnosti;

3) jednog člana na predlog udruženja građana koje se bavi negovanjem tradicija oslobodilačkih ratova Srbije;

4) tri člana iz reda organa državne uprave, od kojih jednog člana na predlog ministarstva nadležnog za negovanje tradicija oslobodilačkih ratova Srbije (u daljem tekstu: Ministarstvo), jednog člana na predlog ministarstva nadležnog za finansije i jednog člana na predlog ministarstva nadležnog za poslove odbrane;

5) jednog člana na predlog republičke ustanove nadležne za zaštitu spomenika kulture.

Predsednik Saveta bira se iz redova članova Saveta na period od četiri godine.

Predsednik i članovi Saveta nemaju pravo na naknadu za rad.

Član 5.

Stručne, administrativno-tehničke i informatičke poslove za potrebe Saveta obavlja Ministarstvo.

Savet podnosi Ministarstvu izveštaj o svom radu najmanje jedanput godišnje.

Savet donosi Poslovnik o svom radu.

Nadležnost Saveta

Član 6.

Savet predlaže godišnji program uređenja spomen obeležja.

Savet daje mišljenje povodom predloga za izgradnju ili postavljanje spomen obeležja.

Glava III

NADLEŽNOST I SPROVOĐENJE ZAŠTITE

SPOMEN OBELEŽJA

Spomen obeležja u Republici Srbiji

Član 7.

Zaštitu spomen obeležja u Republici Srbiji sprovode Ministarstvo i jedinice lokalne samouprave prema mestu gde se spomen obeležje nalazi.

Kada se spomen obeležje nalazi van prostora javnog groblja ili prostora koje je u svojini Republike Srbije, vlasnik, zakupac ili drugi korisnik nepokretnosti je dužan da mu obezbedi pristup kako bi se sprovele potrebne mere zaštite ili odavala pošta žrtvama.

Član 8.

Jedinica lokalne samouprave se stara o redovnom održavanju spomen obeležja koji se nalazi na njenoj teritoriji, a sredstva se planiraju i obezbeđuju u budžetu jedinice lokalne samouprave.

Jedinica lokalne samouprave je u obavezi da neposrednu okolinu spomen obeležja zaštititi od obavljanja neprimerenih aktivnosti ili izgradnje objekata čija namena nije primerena u odnosu na spomen obeležje.

Član 9.

Izuzetno od člana 8. stav 1. ovog zakona, u cilju sprečavanja propadanja i oštećenja spomen obeležja u Republici Srbiji koja su kategorisana kulturna dobra od izuzetnog značaja u skladu sa zakonom koji uređuje sistem zaštite i korišćenja kulturnih dobara (u daljem tekstu: Zakon) Ministarstvo i ministarstvo nadležno za poslove zaštite kulturnih dobara sporazumno donose akt o načinu i visini učešća u troškovima redovnog održavanja, koje je u nadležnosti jedinice lokalne samouprave.

Član 10.

Predlog za rekonstrukciju i sanaciju spomen obeležja koje je kategorisano kao kulturno dobro, u skladu sa Zakonom, daje zavod za zaštitu spomenika kulture Ministarstvu jednom godišnje i to najkasnije do 30. septembra tekuće kalendarske godine.

Inicijativu za rekonstrukciju i sanaciju spomen obeležja mogu podneti državni organi, organi autonomne pokrajine, jedinice lokalne samouprave, pravna i fizička lica, diplomatsko-konzularna predstavništva stranih država i udruženja, Ministarstvu, preko nadležnog zavoda za zaštitu spomenika kulture.

Član 11.

Jedinica lokalne samouprave je dužna da vodi propisane evidencije o spomen obeležjima koje redovno održava i da, najkasnije do 20. decembra za tekuću kalendarsku godinu, dostavi Ministarstvu izveštaj o broju, vrsti i tehničkom stanju spomen obeležja.

Jedinica lokalne samouprave, uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva, može da premesti, rekonstruiše ili ukloni spomen obeležje.

Član 12.

Način uređenja i redovnog održavanja spomen obeležja u Republici Srbiji bliže će propisati ministar.

Spomen obeležja u inostranstvu

Član 13.

Spomen obeležje u inostranstvu uređuje se i održava u skladu sa propisima države na čijoj teritoriji se nalazi i, po pravilu, na način na koji se uređuju i održavaju spomen obeležja drugih država, ako međunarodnim ugovorom između Republike Srbije i te države nije drukčije određeno.

O uređenju i redovnom održavanju spomen obeležja u inostranstvu stara se Ministarstvo, u saradnji sa ministarstvom nadležnim za spoljne poslove.

Radi vršenja poslova iz stava 2. ovog člana teritorijalno nadležna diplomatsko-konzulama predstavništva dostavljaju Ministarstvu izveštaje o stanju spomen obeležja do 30. marta tekuće kalendarske godine.

Na osnovu predloga mera za redovno održavanje i uređenje spomen obeležja, koje izdaje republička ustanova nadležna za zaštitu spomenika kulture, teritorijalno nadležno diplomatsko-konzularno predstavništvo zaključuje ugovore o redovnom održavanju i uređenju spomen obeležja, uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva.

Član 14.

Način uređenja i redovnog održavanja spomen obeležja u inostranstvu sporazumno će propisati ministar i ministar nadležan za spoljne poslove.

Spomen obeležja pripadnika stranih oružanih snaga u Republici Srbiji

Član 15.

Spomen obeležja pripadnika stranih oružanih snaga na teritoriji Republike Srbije održavaju se u skladu sa propisima Republike Srbije i moraju da budu vidljivo označeni nadgrobnim obeležjima na kojima su ispisani podaci o sahranjenim pripadnicima savezničkih i drugih stranih oružanih snaga.

Podaci iz stava 1. ovog člana na spomen obeležju ispisuju se prvo na srpskom jeziku i ćirilčkim pismom, a potom na jeziku i pismu naroda kome pripadaju.

Član 16.

Za uređenje i redovno održavanje spomen obeležja pripadnika stranih oružanih snaga na teritoriji Republike Srbije nadležne su strane države preko svojih diplomatsko-konzularnih predstavništava, ukoliko ne postoji međunarodni ugovor između Republike Srbije i te države.

Strana diplomatsko-konzularna predstavništva dužna su da za uređenje spomen obeležja pripadnika stranih oružanih snaga pribave potrebne saglasnosti u skladu sa propisima Republike Srbije.

Član 17.

Način uređenja i redovnog održavanja spomen obeležja pripadnika stranih oružanih snaga sporazumno će propisati ministar i ministar nadležan za spoljne poslove.

Član 18.

Sredstva za uređenje spomen obeležja obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije u skladu sa zakonom, kao i putem poklona i donacija.

Glava IV**IZGRADNJA I POSTAVLJANJE SPOMEN OBELEŽJA****Član 19.**

Predlog za izgradnju ili postavljanje spomen obeležja mogu podneti državni organi, organi autonomne pokrajine, jedinice lokalne samouprave, pravna i fizička lica, diplomatsko-konzularna predstavništva stranih država i udruženja.

Predlog za izgradnju ili postavljanje spomen obeležja podnosi se Ministarstvu.

Član 20.

Predlog iz člana 19. ovog zakona sadrži:

- 1) podatke o podnosiocu;
- 2) opis konkretnog ratnog događaja koji je u skladu sa tekovinama oslobodilačkih ratova Srbije;
- 3) opis spomen obeležja;
- 4) predlog teksta koji će biti ispisan na spomen obeležju;
- 5) predlog mesta podizanja spomen obeležja sa katastarskim podacima;
- 6) idejni projekat;
- 7) dozvole i saglasnosti koje izdaju nadležni organi u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast planiranja i izgradnje i oblast energetike;
- 8) dozvole, saglasnosti, uslovi i mišljenja u skladu sa Zakonom u slučaju da se planira izgradnja ili postavljanje spomen obeležja u okviru nepokretnih kulturnih dobara, njihove zaštićene okoline ili dobara pod prethodnom zaštitom;
- 9) predlog načina održavanja spomen obeležja.

Član 21.

Rešenje o izgradnji odnosno postavljanju spomen obeležja donosi ministar, po prethodno pribavljenim mišljenju Saveta i teritorijalno nadležnog zavoda za zaštitu spomenika kulture, odnosno republičke ustanove nadležne za zaštitu spomenika kulture, u skladu sa Zakonom.

Rešenje iz stava 1. ovog člana konačno je i protiv njega se može voditi upravni spor, u skladu sa zakonom kojim se uređuju upravni sporovi.

Član 22.

Nije dozvoljena izgradnja ili postavljanje spomen obeležja:

- 1) ako ne odgovara istorijskim ili stvarnim činjenicama, ako se njima vređaju opšti i državni interesi, nacionalna i verska osećanja ili vređa javni moral;
- 2) za konkretan ratni događaj koji nije u skladu sa tekovinama oslobodilačkih ratova Srbije;
- 3) za događaj koji simbolizuje gubitak suvereniteta, teritorijalnog integriteta, celokupnosti i nezavisnosti ili slobode Republike Srbije;

4) licu koje je zastupalo fašističke, šovinističke, nacističke ili separatističke ideje ili ideologije;

5) licu koje je bilo saradnik agresora, okupatora, njihovih saveznika ili pomagača.

Glava V

EVIDENCIJE

Član 23.

Jedinstvenu evidenciju o svim spomen obeležjima u Republici Srbiji, srpskim spomen obeležjima u inostranstvu, kao i o spomen obeležjima pripadnika stranih oružanih snaga u Republici Srbiji vodi Ministarstvo.

Evidenciju o spomen obeležjima vodi i jedinica lokalne samouprave za spomen obeležja koja se nalaze na njenoj teritoriji.

Evidenciju o spomen obeležjima koja su kategorisani kao kulturna dobra, u skladu sa Zakonom, vode i teritorijalno nadležni zavodi za zaštitu spomenika kulture.

Evidenciju o spomen obeležjima u inostranstvu vodi i republička ustanova nadležne za zaštitu spomenika kulture i diplomatsko-konzularno predstavništvo Republike Srbije u državi u kojoj se spomen obeležje nalazi.

Evidenciju o spomen obeležjima pripadnika stranih oružanih snaga koji su kategorisani kao kulturna dobra u skladu sa Zakonom, vode i teritorijalno nadležni zavodi za zaštitu spomenika kulture.

Sadržinu i izgled evidencija iz ovog člana, propisuje ministar, uz prethodno pribavljenu saglasnost ministarstva nadležnog za poslove zaštite kulturnih dobara odnosno ministarstva nadležnog za spoljne poslove.

Član 24.

Ministarstvo vodi jedinstvenu evidenciju o poginulim licima počev od Prvog balkanskog rata.

Evidencija iz stava 1. ovog člana uspostavlja se u statističke i naučnoistraživačke svrhe.

Poseban cilj evidencije iz stava 1. ovog člana je objedinjavanje podataka o poginulim iz postojećih evidencija koje vode nadležni državni organi i organizacije u Republici Srbiji, kao i druga pravna lica.

Radi razmene podataka i informacija od značaja za uspostavljanje evidencije iz stava 1. ovog člana, Ministarstvo može ostvariti i međunarodnu saradnju sa nadležnim organima drugih država i međunarodnim organizacijama.

Zaštita podataka obuhvaćenih evidencijom iz stava 1. ovog člana ostvaruje se u skladu sa zakonom koji uređuje oblast zaštite podataka o ličnosti.

Evidencija iz stava 1. sadrži sledeće podatke o poginulom:

- 1) ime, očevo ime i prezime poginulog;
- 2) datum i okolnosti pogibije;
- 3) mesto pogibije;
- 4) mesto sahranjivanja.

Na zahtev Ministarstva, državni organi, organizacije i druga pravna lica dužna su da daju podatke o poginulim licima kojima raspolažu u okviru evidencija koje vode.

Postupak i oblik saradnje između Ministarstva, drugih državnih organa, organizacija i drugih pravnih lica, radi formiranja jedinstvene evidencije iz stava 1. ovog člana, propisuje Vlada.

Glava VI

INSPEKCIJSKI NADZOR

Član 25.

Inspekcijski nadzor vrši Ministarstvo preko inspektora, u skladu sa zakonom koji uređuje inspekcijski nadzor.

U vršenju inspekcijskog nadzora inspektor je ovlašćen da:

- 1) izvrši uvid u stanje spomen obeležja i radove koji se izvode na spomen obeležju, odnosno njegovoj zaštićenoj okolini;
- 2) kontroliše ispunjenost propisanih uslova za čuvanje, održavanje korišćenje spomen obeležja, odnosno izvođenje radova na njima;
- 3) obustavi radove koji se izvode bez utvrđenih uslova i bez saglasnosti na projekat i dokumentaciju, odnosno izvršavanje mera tehničke zaštite i drugih radova koji se ne izvode u skladu s projektom na koji je data saglasnost, odnosno aktom koji se odnosi na te radove;
- 4) naredi privremene mere, u slučaju da preti opasnost da se spomen obeležje uništi ili ošteti;
- 5) obaveštava nadležne ustanove zaštite i organe o zapaženim nepravilnostima u zaštiti i korišćenju spomen obeležja i traži njihovu intervenciju;
- 6) preduzima i druge mere i radnje za koje je ovlašćen posebnim propisima.

Član 26.

Ako se u vršenju inspekcijskog nadzora utvrdi da je izgrađeno spomen obeležje suprotno odredbama člana 22. ovog zakona, doneće se rešenje o uklanjanju spomen obeležja.

Rešenjem iz stava 1. ovog člana određuje se rok u kome je investitor dužan ukloniti spomen obeležje.

Rešenjem iz stava 1. ovog člana određuje se da li je pre uklanjanja spomen obeležja potrebno uraditi projekat rušenja, kao i način izvršenja putem druge osobe u slučaju da investitor to sam nije učinio u roku određenom rešenjem o uklanjanju.

Troškovi izvršenja inspekcijskog rešenja padaju na teret investitora.

Protiv rešenja iz stava 1. ovog člana može se izjaviti žalba ministru.

Rešenje ministra je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor, u skladu sa zakonom kojim se uređuju upravni sporovi.

Glava VII

KAZNENE ODREDBE

Član 27.

Novčanom kaznom u visini od 100.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u organu jedinice lokalne samouprave ako postupi suprotno članu 8. ovog zakona.

Novčanom kaznom u visini od 100.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u organu jedinice lokalne samouprave ako postupi suprotno članu 11. ovog zakona.

Novčanom kaznom u visini od 100.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u državnom organu, organu autonomne pokrajine i organu jedinice lokalne samouprave ako postupi suprotno članu 19. stav 2. ovog zakona.

Novčanom kaznom u visini od 100.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u državnom organu, organu autonomne pokrajine i organu jedinice lokalne samouprave ako postupi suprotno članu 22. ovog zakona.

Novčanom kaznom u visini od 100.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u državnom organu, organu autonomne pokrajine i organu jedinice lokalne samouprave ako postupi suprotno članu 26. stav 2. ovog zakona.

Za prekršaj iz st. 3, 4. i 5. ovog člana kazniće se pravno lice novčanom kaznom u visini od 1.000.000 do 2.000.000 dinara.

Za prekršaj iz st. 3, 4. i 5. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u visini od 100.000 do 150.000 dinara.

Za prekršaj iz st. 3, 4. i 5. ovog člana kazniće se i fizičko lice novčanom kaznom u visini od 100.000 do 150.000 dinara.

Glava VIII

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 28.

Propisi za sprovođenje ovog zakona doneće se u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo.

Do donošenja propisa iz stava 1. ovog člana primenjivaće se podzakonski akti doneti na osnovu propisa koji prestaju da važe danom stupanja na snagu ovog zakona, ukoliko nisu u suprotnosti sa njim.

Član 29.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe:

- 1) Zakon o uređivanju i održavanju groblja boraca („Službeni glasnik SRS”, br. 22/64, 51/71 i 11/76);
- 2) Zakon o obeležavanju i održavanju grobalja i grobova pripadnika savezničkih armija i drugih stranih armija na teritoriji Jugoslavije („Službeni list SFRJ”, broj 60/75);
- 3) Zakon o grobljima i grobovima boraca u inostranstvu („Službeni list SFRJ”, br. 29/73 i 29/76).

Član 30.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV

Ustavno-pravni osnov za donošenje ovog zakona nalazi se u odredbama člana 97. tač. 10. Ustava Republike Srbije kojim je utvrđeno da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje kulturu i zaštitu kulturnih dobara koja su od interesa za Republiku Srbiju u skladu sa Ustavom.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Oblast zaštite spomen obeležja odnosno oblast zaštite spomen obeležja na teritoriji Republike Srbije i srpskih spomen obeležja u inostranstvu u pravnom sistemu Republike Srbije uređuje više propisa: Zakon o uređivanju i održavanju grobalja boraca („Službeni glasnik SRS”, br. 22/94, 51/71 i 11/76), Zakon o obeležavanju i održavanju grobalja i grobova pripadnika savezničkih armija i drugih stranih armija na teritoriji Jugoslavije („Službeni list SFRJ”, broj 60/75) i Zakon o grobljima i grobovima boraca u inostranstvu („Službeni list SFRJ”, br. 29/73 i 29/76). Svi navedeni propisi doneti su u periodu postojanja Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, odnosno Socijalističke Republike Srbije, kada je nadležnost u ovoj oblasti bila podeljena između nekadašnje savezne države (spomen obeležja, odnosno grobovi boraca u inostranstvu, i grobovi pripadnika savezničkih i drugih stranih armija na teritoriji Jugoslavije) i Republike Srbije (groblja boraca u zemlji).

U formulisanju odredaba Predloga zakona polazna osnova predstavljali su navedeni važeći propisi. Međutim, važeći propisi u pozitivnom pravnom poretku Republike Srbije ne regulišu oblast na celovit način, pa su u tekst Predloga ugrađene i pojedina rešenja iz potpisanih i ratifikovanih međudržavnih sporazuma sa Slovačkom Republikom i Ruskom Federacijom i utvrđenih Osnova za vođenje pregovora i zaključivanje sporazuma gde su pregovori još uvek u toku. Pored toga, u izradi teksta korišćena je komparativna pravna analiza propisa u ovoj oblasti u regionu. Dakle, Predlog zakona predstavlja kodifikaciju sada važećih propisa, čiji je cilj efikasnije delovanje državne uprave u postupku zaštite, restauracije postojećih i izgradnje novih spomen obeležja. Ovim predlogom jasno se razgraničava nadležnost jedinice lokalne samouprave i ministarstva nadležnog za poslove negovanja tradicija oslobodilačkih ratova Srbije u oblasti zaštite spomen obeležja, odnosno nadležnost u finansiranju redovnog održavanja i finansiranju uređivanja spomen obeležja (investicionog ulaganja).

III. OBJAŠNENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

U Glavi I „Uvodne odredbe” u članu 1. utvrđuje se predmet Predloga tako što su navedene grupe odnosa koji će njime biti uređeni.

Članom 2. utvrđeno je značenje pojedinih izraza upotrebljenih u ovom zakonu. Bliže su objašnjeni izrazi čije značenje nije na obavezujući način utvrđeno u nekom drugom propisu, a za potrebe pravilne primene i razumevanja rešenja sadržanih u ovom zakonu neophodna je njihova precizna definicija. Uglavnom se radi o izrazima koji su suštinski vezani baš za materiju koja je predmet zakona.

U Glavi II „Savet za negovanje tradicija oslobodilačkih i odbrambenih ratova Srbije” čl. 3-6. propisano je obrazovanje, sastav i nadležnost Saveta za negovanje tradicija oslobodilačkih i odbrambenih ratova Srbije.

U Glavi III „Nadležnost i sprovođenje zaštite spomen obeležja” članom 7. utvrđuje se da zaštitu spomen obeležja u Republici Srbiji sprovode ministarstvo nadležno za poslove negovanja tradicija oslobodilačkih ratova Srbije i jedinice lokalne samouprave na čijoj teritoriji se nalazi spomen obeležje i utvrđuje se obaveza korisnika nepokretnosti na kojoj se nalazi spomen obeležje, da obezbedi pristup kako bi se sprovele potrebne mere zaštite ili odavala pošta žrtvama.

Odredbama čl. 8-11. preciziraju se dužnosti jedinica lokalnih samouprava vezanih za redovno održavanje spomen obeležja na njihovoj teritoriji, odnosno jasno se definišu nadležnosti Republike u pogledu investicionog održavanja i jedinica lokalnih samouprava u pogledu finansiranja redovnog održavanja spomen obeležja u zemlji, što sada nije slučaj, kao i način prevazilaženja problema kada jedinica lokalne samouprave nije u mogućnosti da obezbedi finansiranje redovnog održavanja kategorisanog kulturnog dobra od izuzetnog značaja.

Članom 12. predviđa se donošenje podzakonskog akta koji će u izvršavanju ovog zakona propisati način uređenja i redovnog održavanja spomen obeležja u zemlji.

Odredbama čl. 13-14. uređuju se pitanja održavanja i nadležnosti u oblasti zaštite srpskih spomen obeležja u inostranstvu.

Odredbama čl. 15-16. propisuje se nadležnost u oblasti zaštite spomen obeležja savezničkih i drugih stranih oružanih snaga na teritoriji Republike Srbije. Novina je što se definiše nadležnost stranih država u zaštiti svojih spomen obeležja na teritoriji Republike Srbije, osim ako se međunarodnim ugovorom drukčije uredi nadležnost.

Članom 17. predviđa se donošenje podzakonskog akta koji će u izvršavanju ovog zakona propisati način uređenja i redovnog održavanja spomen obeležja pripadnika stranih oružanih snaga.

Član 18. propisuje da se sredstva za uređenje spomen obeležja obezbeđuju u budžetu Republike Srbije kao i putem poklona i donacija.

U Glavi IV „Izgradnja i postavljanje spomen obeležja” čl. 19-21. propisuju uslove i postupak izgradnje novih spomen obeležja. Ovo je potpuna novina jer važeći propisi u oblasti negovanja tradicija i zaštite spomen obeležja ne predviđaju postupak za izgradnju novih spomen obeležja, niti nadležnost Ministarstva za donošenje odluke o podizanju spomen obeležja. To je ujedno i najveća novina u odnosu na postojeći pravni režim koja podrazumeva i vođenje potpuno upravnog postupka u republičkom organu. Odredbom člana 22. propisuje se kada nije dozvoljeno podizanje novog spomen obeležja.

U Glavi V „Evidencije”, članom 23, propisuje se obaveza vođenja evidencije o spomen obeležjima u zemlji i inostranstvu, određuju organi nadležni za vođenje evidencije i predviđa se donošenje podzakonskog akta koji će definisati sadržinu i izgled evidencija o spomen obeležjima. Članom 24. propisuje se vođenje evidencije o poginulim licima koja do sada nije uspostavljena u našoj državi, odnosno do sada nije bilo zakonskog osnova za vođenje takve evidencije na jednom mestu. Navedena odredba predstavlja veliku novinu, koja podrazumeva saradnju svih organa koji su u posedu bilo kakvih evidencija. Takođe, predviđa donošenje akta koji propisuje Vlada, a koji će u izvršavanju ovog zakona propisati postupak i oblik saradnje svih navedenih organa.

U Glavi VI „Inspekcijski nadzor”, čl. 25 i 26, propisuju inspekcijski nadzor u oblasti zaštite spomen obeležja, odnosno nadležnost vršenja inspekcijskog nadzora i ovlašćenja inspektora. Ovo je novina u oblasti zaštite spomen obeležja, a neophodno je predvideti inspekcijska ovlašćenja s obzirom da po sada važećim propisima nadležno ministarstvo nema mehanizam da obaveže jedinice lokalne samouprave da izvršavaju svoje zakonske obaveze.

U Glavi VII „Kaznene odredbe”, članom 27, propisane su novčane kazne za nepoštovanje odredaba ovog zakona. Raspon kazni usaglašen je sa zakonskim odredbama kojima su uređeni prekršaji.

U Glavi VIII „Prelazne i završne odredbe”, čl. 28–30, propisuje se prestanak važenja određenih zakona i stupanje na snagu ovog zakona.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona u 2015. godini sredstva su obezbeđena na razdelu 28 Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, Program 0904 – Boračko invalidska zaštita, Funkcija 010 – Bolest i invalidnost, Programska aktivnost 0002 – Očuvanje tradicija oslobodilačkih ratova Srbije, opredeljeno je 80.000.000,00 dinara. Projekcijom finansijskog plana za 2016. i 2017. godinu, na istom razdelu predložen je iznos od 99.773.000,00 dinara.

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti dodatna finansijska sredstva u budžetu Republike Srbije.

V. ANALIZA EFEKATA

1. Određivanje problema koji zakon treba da reši

Oblast zaštite spomen obeležja odnosno oblast zaštite spomen obeležja na teritoriji Republike Srbije i srpskih spomen obeležja u inostranstvu u pravnom sistemu Republike Srbije uređuje više propisa: Zakon o uređivanju i održavanju grobalja boraca („Službeni glasnik SRS”, br. 22/94, 51/71 i 11/76), Zakon o obeležavanju i održavanju grobalja i grobova pripadnika savezničkih armija i drugih stranih armija na teritoriji Jugoslavije („Službeni list SFRJ”, broj 60/75) i Zakon o grobljima i grobovima boraca u inostranstvu („Službeni list SFRJ”, br. 29/73 i 29/76). Svi navedeni propisi doneti su u periodu postojanja Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, odnosno kada je nadležnost u ovoj oblasti bila podeljena između nekadašnje savezne države (spomen obeležja, odnosno grobovi boraca u inostranstvu i grobovi pripadnika savezničkih i drugih stranih armija na teritoriji Jugoslavije) i Republike Srbije (groblja boraca u zemlji).

Dosadašnja praksa je ukazala na potrebu da se donese novi zakon kojim bi se, pre svega, nedvosmisleno definisale nadležnosti, prevaziđena i zastarela rešenja zamenila novim, uskladila terminologija i ova oblast uredila u skladu sa ustanovljenim načelima modernog građanskog društva, uz poštovanje ljudskih prava. Propisi koji regulišu ovu oblast su doneti pre 40 godina. U tom vremenskom razdoblju nastupile su mnogobrojne promene, prestale su da postoje tri države, a nastala je današnja Srbija. Teritorija države je promenjena. Institucije koje su tada postojale više ne postoje, organizaciono-institucionalni uslovi su drugačiji. Veoma bitan element su ekonomski uslovi, kao i drugačiji način upravljanja sredstvima i planiranja sredstava.

Navedene neusklađenosti sa drugim pozitivnim propisima otežavaju rad organa koji se bave održavanjem, uređenjem, izgradnjom i zaštitom spomen obeležja. Veoma je važno da se razgraniče nadležnosti u finansiranju redovnog održavanja i uređenja spomen obeležja između nadležnog ministarstva i jedinice lokalne samouprave na čijoj teritoriji se nalazi spomen obeležje.

Nerešeni odnosi dovode do konfuzije i onemogućavaju efikasnu i kvalitetnu kontrolu utroška sredstava koje Republika Srbija obezbeđuje u budžetu za ove namene.

Novim zakonskim rešenjem preciziraju se dužnosti jedinica lokalnih samouprava vezanih za redovno održavanje spomen obeležja na njihovoj teritoriji, odnosno jasno se definišu nadležnosti Republike Srbije u pogledu investicionog održavanja (uređenje spomen obeležja) i jedinica lokalnih samouprava u pogledu finansiranja redovnog održavanja spomen obeležja u zemlji, što sada nije slučaj, kao i način prevazilaženja problema kada jedinica lokalne samouprave nije u mogućnosti da obezbedi finansiranje redovnog održavanja kategorisanog spomen obeležja kao

spomenika kulture od izuzetnog značaja. Uređuju se pitanja održavanja i nadležnosti u oblasti zaštite srpskih spomen obeležja u inostranstvu. Propisuje se nadležnost u zaštiti stranih spomen obeležja na teritoriji Republike Srbije, savezničkih armija i armija onih koji nisu bile države saveznice u ratnim okolnostima. Novina je što se definiše nadležnost domicilnih država u zaštiti svojih spomen obeležja na teritoriji Republike Srbije, osim ako se međunarodnim sporazumom drukčije uredi nadležnost.

U Republici Srbiji ne postoji propis kojim se reguliše nadležnost ministarstva za donošenje odluka o podizanju novih spomen obeležja, kao i način i postupak izgradnje novih spomen obeležja. Najveća novina u odnosu na postojeći pravni režim je nadležnost ministarstva zaduženog za negovanje tradicija oslobodilačkih ratova Srbije za davanje saglasnosti za podizanje novog spomen obeležja. Predlog za izgradnju spomen obeležja sadrži podatke o podnosiocu zahteva; opis konkretnog ratnog događaja koji je u skladu sa tekovinama oslobodilačkih ratova Srbije; opis spomen obeležja; predlog teksta koji će biti ispisan na spomen obeležju; predlog mesta podizanja spomen obeležja sa katastarskim podacima; idejni projekat; dozvole i saglasnosti koje izdaju nadležni organi u skladu sa propisima o planiranju i izgradnji, energetici i zaštiti kulturnih dobara, kao i predlog načina održavanja spomen obeležja.

Takođe je veoma važno definisanje elemenata kada nije dozvoljeno podizanje novog spomen obeležja.

Ovakav uređen sistem će doneti ujednačenu primenu, koja doprinosi unapređenju poštovanja ljudskih prava, nacionalnih i verskih osećanja, tradicije kao i poboljšanja turističke ponude Republike Srbije. Uređena spomen obeležja, kao važan segment kulturne baštine Republike Srbije, postaće i deo kvalitetne i atraktivne turističke ponude. Redovno planiranje će uticati na smanjenje troškova, a redovne aktivnosti će se obavljati efikasno i kvalitetno.

U postojećem stanju, na kvalitet sprovođenja aktivnosti i nedovoljno racionalno trošenja sredstava utiče i to što nisu uspostavljene odgovarajuće evidencije, iako ih i postojeći propisi predviđaju. Donošenjem novog zakona jasno se definišu nadležnosti, ustanovljavaju se procedure i evidencije.

Propisuje se obaveza vođenja evidencije o spomen obeležjima u zemlji i inostranstvu i određuju organi nadležni za vođenje evidencije, kao i centralna evidencija koju vodi ministarstvo nadležno za negovanje tradicija oslobodilačkih ratova Srbije. Takođe, propisuje se evidencije o poginulim licima koja do sada nije uspostavljena u našoj državi, odnosno do sada nije bilo zakonskog osnova za vođenje takve evidencije na jednom mestu. Ova novina podrazumeva saradnju svih organa koji su u posedu bilo kakvih parcijalnih evidencija. Vođenje ovih evidencija će omogućiti da se dođe do podataka koji su neophodni radi naučnoistraživačkog rada kao i sagledavanja potreba, donošenje planova i mera.

Nadležno ministarstvo nema mehanizme kojima bi obavezala lokalne samouprave da izvršavaju svoje obaveze. Novim zakonom uvode se kaznene odredbe za nepoštovanje zakona, propisuje se nadležnost vršenja inspekcijskog nadzora u oblasti zaštite spomen obeležja i ovlašćenja inspektora. Ova novina u oblasti zaštite spomen obeležja je neophodna radi racionalnijeg trošenja budžetskih sredstava.

2. Ciljevi koji se donošenjem zakona postižu

Ciljevi koji se postižu donošenjem Zakona o spomen obeležjima je jasno definisanje nadležnosti, jačanje odgovornosti, racionalnosti i efikasnosti jedinica lokalne samouprave i ostalih institucija, kao i pojedinaca. Zakonom se stvaraju neophodni uslovi za zaštitu našeg kulturnog nasleđa vezanog za ratne periode.

Uređenjem, održavanjem i izgradnjom spomen obeležja, negujemo tradicije za buduća pokolenja, jer pored jezika, pisma, istorije, običaja i verovanja, i nepokretna kulturna baština predstavlja jedan od identifikacionih kodova svake nacije.

3. Da li su razmatrane mogućnosti za rešavanje problema bez donošenja zakona?

Osnovni problem u primeni propisa kojima se reguliše ova oblast je to što su organizaciono-institucionalni uslovi danas potpuno drugačiji u odnosu na vreme kada su navedeni propisi donošeni i to što ne postoji jasno definisanje nadležnosti. Obezbeđivanje osnova za efikasno i kvalitetno obavljanje poslova vezanih za zaštitu, očuvanje i izgradnju spomen obeležja moguće je jedino uvođenjem novih zakonskih rešenja. U tom smislu, druge mogućnosti su ocenjene kao neadekvatne. Navedenu materiju je moguće regulisati samo zakonom.

4. Zašto je donošenje zakona najbolje za rešavanje problema?

Donošenjem Zakona o spomen obeležjima sveobuhvatno će se regulisati materija koja se odnosi na održavanje, izgradnju i zaštitu spomen obeležja. Obezbeđivanje sprovođenja odredaba ovog zakona postiže se i propisivanjem odgovarajućih kazni.

5. Na koga i kako će najverovatnije uticati rešenja u zakonu?

Rešenja iz zakona će uticati na sve državne organe koji se bave održavanjem, zaštitom spomen obeležja, i to: ministarstvo nadležno za poslove negovanja tradicija oslobodilačkih ratova Srbije, jedinice lokalne samouprave na čijoj teritoriji se nalazi spomen obeležje, ministarstvo nadležno za spoljne poslove, odnosno diplomatsko konzularna predstavništva Republike Srbije na čijoj teritoriji se nalazi srpsko spomen obeležje u inostranstvu. Države u kojima postoje, za sada, registrovana spomen obeležja su: Albanija, Alžir, Australija, Austrija, Belgija, Belorusija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Velika Britanija, Grčka, Danska, Egipat, Zimbabve, Izrael, Italija, Južnoafrička Republika, Kanada, Libija, Makedonija, Mađarska, Malta, Maroko, Nemačka, Holandija, Novi Zeland, Norveška, Poljska, Rumunija, Rusija, Slovačka, Slovenija, Tunis, Turska, Francuska, Hrvatska, Crna Gora, Češka Republika, Švajcarska, Švedska i Španija.

Rešenja predviđena Predlogom zakona odnose se i na ustanove koje i sada obezbeđuju tehničku podršku na realizaciji sanacija, rekonstrukcija, restauracija i konzervacija, kao i propisivanju mera redovnog održavanja spomen obeležja: Republički zavod za zaštitu spomenika kulture i mrežu regionalnih zavoda za zaštitu spomenika kulture, konkretno: Zavod za zaštitu spomenika kulture grada Beograda, Zavod za zaštitu spomenika kulture u Kragujevcu, Zavod za zaštitu spomenika kulture Kraljevo, Zavod za zaštitu spomenika kulture grada Novog Sada, Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture Smederevo, Zavod za zaštitu spomenika kulture Sremska Mitrovica, Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica, Zavod za zaštitu spomenika kulture u Valjevu, Zavod za zaštitu spomenika kulture u Zrenjaninu, Zavod za zaštitu spomenika kulture u Nišu, Pokrajinski zavod za zaštitu spomenika kulture - Novi Sad, Zavod za zaštitu spomenika kulture grada Pančeva i Kancelarija za očuvanje kulturne baštine na Kosovu i Metohiji.

Svi državni organi, privredni subjekti i fizička lica, odnosno celokupna javnost može inicirati obnovu, sanaciju, rekonstrukciju postojećih spomen obeležja ili podizanje novih spomen obeležja, a mogu i aktivno učestvovati u realizaciji.

Očekuje se da će primenom zakonskih rešenja, u praksi, i jasno definisanom procedurom, ceo postupak, od ideje do realizacije, biti pojednostavljen i transparentan, te da će biti obezbeđena dostupnost svim pravnim i fizičkim licima.

6. Kakve troškove će primena zakona stvoriti građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)?

Primena zakona neće stvoriti dodatne troškove ni građanima ni privredi, s obzirom da se ovim propisom ne predviđaju nikakve nove finansijske obaveze koje nisu postojale po dosadašnjim propisima o zaštiti spomen obeležja.

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti dodatna finansijska sredstva u Budžetu Republike. Moguće je, na godišnjem nivou, u okviru raspoloživih sredstava koja se vode na razdelu Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja omogućiti finansiranje poslova utvrđenih ovim Zakonom.

Lokalna samouprava, kao subjekat regulacije snosi troškove redovnog održavanja spomen obeležja, što je i do sada bila obaveza, dok ministarstvo nadležno za poslove negovanja tradicija oslobodilačkih ratova Srbije snosi troškove investicionog održavanja (uređenja) spomen obeležja u zemlji i inostranstvu, ali i tekuće održavanje spomen obeležja u inostranstvu, uključujući i troškove za plate čuvara srpskih vojničkih grobalja u mnogim zemljama sveta.

Svi navedeni troškovi predviđeni su i po postojećim propisima koji regulišu ovu oblast.

U okviru budžetskih sredstava, u toku 2015. godine opredeljeno je za sanacije i/ili rekonstrukcije 25.710.411 dinara za ukupno 27 spomen obeležja u zemlji i inostranstvu, dok je 10.000.000 dinara opredeljeno za tekuće održavanje srpskih spomen obeležja u inostranstvu. Projekcijom finansijskog plana za 2016. i 2017. godinu, na istom razdelu predložen je iznos od 99.773.000,00 dinara. Pretpostavka je da će se približno polovina ovog iznosa upotrebiti za sanacije, rekonstrukcije i obnove spomen obeležja u zemlji, a oko 15.000.000 dinara će biti opredeljeno za tekuće održavanje srpskih spomen obeležja u inostranstvu. Ostatak sredstva može biti angažovan za upostavljanje centralne evidencije spomen obeležja koju će uspostaviti nadležno ministarstvo.

7. Da li su pozitivne posledice donošenja zakona takve da opravdavaju troškove koje će on stvoriti?

Ovaj zakon nema za posledicu stvaranje novih troškova, s obzirom da ne predviđa nove finansijske obaveze, a njegovo sprovođenje u smislu obavljanja poslova povereno je organima koji postoje i do sada su obavljali iste poslove (opštinske odnosno gradske službe, ovo ministarstvo i mreža ustanova za zaštitu spomenika kulture). Pozitivan efekat se može meriti i nematerijalnim vrednostima kao što je briga države i dostojanstveno sećanje na poginule kroz zaštitu spomen obeležja iz ratnih perioda.

Stručne službe nadležnog ministarstva pristupile su krajem 2003. godine izradi sveobuhvatne evidencije srpskih spomen obeležja koja se nalaze izvan teritorije Republike Srbije. Imajući u vidu izostanak takve evidencije u prethodnim decenijama ovaj zadatak pokazao se kao suštinski i polazni u cilju pribavljanja neophodnih podataka i činjenica, kao i radi stvaranja odgovarajućih uslova za kvalitetno, stručno, efikasno i celishodno sprovođenje mera zaštite na ovom segmentu kulturne baštine. Izuzetno veliku ulogu u tom procesu ima mreža zavoda za zaštitu spomenika kulture, raznorodne muzejske i arhivske institucije, naučni instituti, visokoškolske ustanove, kao i nevladine organizacije opredeljene za stručnu brigu o kulturnoj baštini. Cilj je bio postići ono što je jedan od primarnih zadataka savremene demokratske države – očuvanje kulturološkog identiteta kroz stalnu i stručnu brigu o baštini. Bogatstvo kulturne baštine svedoči o etničkoj, kulturološkoj, jezičkoj, verskoj i drugim raznorodnostima ovih prostora čime oni samo dobijaju na svom značaju.

Čineći velike napore u cilju nadoknađivanja onoga što je propušteno i pružanja stručne i materijalne pomoći institucijama i organizacijama koje se bave očuvanjem kulturne baštine iz ratnih perioda nadležno ministarstvo je u prethodnom periodu ispunjavalo svoju zakonsku obavezu, ali i doprinelo podizanju svesti o važnosti pružanja adekvatne zaštite a posle višedecenijskog nemarnog odnosa prema baštini koji je doveo do toga da se ona na početku XXI veka u pojedinim svojim segmentima može smatrati veoma ugroženom.

S tim u vezi, od 2003. godine, evidentirano je 550 srpskih spomen obeležja u četrdeset zemalja sveta. Ozbiljan problem postojao je i oko evidentiranja i rešavanja statusa spomen obeležja u zemljama bivše Jugoslavije. Naime, po formiranju novih država postojeća spomen obeležja u bivšim jugoslovenskim republikama tretiraju se kao spomen obeležja u inostranstvu. Diplomatsko konzulama predstavništva Republike Srbije su izuzetno doprinela uspostavljanju ove evidencije, a saradnja između ministarstva nadležnog za poslove negovanja tradicija i mrežom DKP RS u inostranstvu je uspostavljena na zavidnom nivou.

Međutim, u Republici Srbiji precizna evidencija još uvek nije uspostavljena, već se na osnovu parcijalnih podataka prikupljenih u prethodnom periodu, pretpostavlja da na teritoriji Republike Srbije postoji između 4.000 i 6.000 spomen obeležja iz ratnih perioda (vojno groblje i pojedinačni grob, nadgrobni spomenik, spomen kosturnica, kapela i spomen crkva, spomenici, javno spomen obeležje, spomen ploča, mesto stradanja i znamenito mesto i drugi pijetetni simbol, koji se smatra tvorevinom od značaja za istoriju i kulturu i uživa prethodnu zaštitu, shodno zakonu kojim se uređuje zaštita kulturnih dobara). Uspostavljanje evidencija od strane lokalnih samouprava je stoga od krucijalnog značaja, za dobro uvremenjeno planiranje daljih koraka zaštite, kao budžetskog planiranja.

Uticao koji ovaj propis proizvodi je svakako pozitivan. Pozitivni efekti Predloga zakona prvenstveno su: sveobuhvatno regulisanje materije koja se odnosi na održavanje, izgradnju i zaštitu spomen obeležja, kao i usaglašavanje sa drugim pozitivnim propisima, ali i uvođenje procedura i evidencija čiji je cilj poboljšanje kvaliteta sprovođenja aktivnosti i sprečavanje neracionalnog trošenja sredstava.

8. Da li se zakonom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija?

Zakon nema direktnog uticaja na stvaranje novih privrednih subjekata i tržišnu konkurenciju.

9. Da li su sve zainteresovane strane imale priliku da se izjasne o zakonu?

Radna grupa koju je formiralo Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, nadležno za poslove negovanja tradicija oslobodilačkih ratova Srbije i zaštitu spomenika i spomen-obeležja oslobodilačkih ratova Srbije, vojnih grobova i grobalja boraca, u zemlji i inostranstvu, radila je na izradi Predloga zakona o spomen obeležjima. U sastavu Radne grupe bili su predstavnici drugih ministarstava koji su prenosili stavove svojih ministarstava u vezi sa odredbama Predloga zakona, kao i predstavnici instituta koje se bave istraživanjem istorije Srbije i Republički zavod za zaštitu spomenika kulture.

U skladu sa članom 16. Zakona o ministarstvima („Službeni glasnik RS”, br. 44/14 i 14/15) i utvrđenim delokrugom rada, Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja pripremlilo je Predlog zakona o spomen obeležjima (u daljem tekstu: Predlog zakona). Odbor za javne službe Vlade Republike Srbije doneo je dana 30. decembra 2014. godine Zaključak 05 broj: 011–16830/2014, kojim je odredio sprovođenje javne rasprave i usvojio Program javne rasprave o Predlogu zakona.

Javna rasprava o Predlogu zakona sprovedena je u periodu od 31. decembra do 20. januara 2015. godine i ista je počela objavljivanjem teksta Predloga zakona na sajtu Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, i na Portalu e-uprave.

U javnu raspravu o Predlogu zakona uključila su se udruženja koja se bave negovanjem tradicija oslobodilačkih ratova Srbija, udruženja iz oblasti boračko-invalidske zaštite kao i pojedinci. Učesnici u javnoj raspravi dostavili su primedbe na tekst Predloga zakona, poštom i elektronskim putem.

Svi predlozi, primedbe i sugestije posle sprovedene javne rasprave bili su predočeni Radnoj grupi za izradu Predloga zakona, koja ih je razmatrala. Sem toga, obavljene su neposredne konsultacije o odredbama Predloga zakona sa Ministarstvom pravde i Poverenikom za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti.

10. Koje će se mere tokom primene zakona preduzeti da bi se postiglo ono što se zakonom predviđa?

Merama tehničke zaštite nadležne ustanove, Zavodi za zaštitu spomenika kulture propisuju način redovnog, tekućeg održavanja, ali i sve ostale aktivnosti koje predstavljaju investiciono održavanje: sanaciju, rekonstrukciju, restauraciju i/ili konzervaciju za svako spomen obeležje ponaosob. Ovako jasno definisanim zaduženjima, u zemlji će biti olakšano razgraničenje obaveza lokalne samouprave na čijoj teritoriji se nalazi spomen obeležje u pogledu tekućeg održavanja i obaveza nadležnog ministarstva u pogledu investicionog održavanja i samim tim i planiranje troškova. Za spomen obeležja u inostranstvu odvojene budžetske linije za redovno, tekuće održavanje i investiciono održavanje pojednostavljaju planiranje budžetskih sredstava nadležnog ministarstva.

Zakonom se predviđa donošenje podzakonskih akata radi bližeg uređivanja pitanja iz njegovog delokruga, u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu zakona, i to: propisa o procedurama i oblicima saradnje između nadležnog ministarstva, drugih državnih organa, organizacija, institucija i drugih pravnih lica u postupku formiranja jedinstvene evidencije poginulih; propisa o načinu uređenja i redovnog održavanja spomen obeležja u zemlji; propisa o načinu uređenja i redovnog održavanja srpskih spomen obeležja u inostranstvu; propisa o načinu uređenja i redovnog održavanja spomen obeležja pripadnika stranih oružanih snaga na teritoriji Republike Srbije; propisa o vođenju evidencija o spomen obeležjima u zemlji i inostranstvu; propisa o načinu i visini učešća u troškovima redovnog održavanja.

Organizovaće se obuke i informativni sastanci sa zaposlenima u organima i organizacijama koji su zaduženi za obavljanje pojedinih poslova utvrđenih ovim zakonom, materijal će biti dostupan i na internet stranici nadležnog ministarstva i Portalu E-uprave. Ojačaće se kapaciteti navedenih organizacija kroz organizovanje zajedničkih stručnih sastanaka, saradivaće se sa stručnim institucijama i utvrdiće se način vođenja evidencija.

Obrazovaće se Savet za negovanje tradicija oslobodilačkih i odbrambenih ratova Srbije radi davanja inicijativa i mišljenja za unapređenje zaštite spomen obeležja. Savet će predlagati godišnji program izgradnje, rekonstrukcije i sanacije spomen obeležja. Članove Saveta će imenovati nadležni ministar na period od 4 godine a činiće ga po jedan član iz reda redovnih profesora na predlog Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, iz reda istaknutih ličnosti u oblasti nauke i umetnosti, na predlog SANU i iz reda udruženja građana koje se bavi negovanjem tradicija oslobodilačkih ratova Srbije, tri člana iz reda organa državne uprave, od kojih jednog člana na predlog ministarstva nadležnog za negovanje tradicija oslobodilačkih ratova Srbije, jednog člana na predlog ministarstva nadležnog za

finansije i jednog člana na predlog ministarstva nadležnog za poslove odbrane i jednog člana na predlog republičke ustanove nadležne za zaštitu spomenika kulture.

Međuinstitucionalna saradnja po ovoj problematici nije nailazila na značajnije prepreke. Zakonom se samo potvrđuju postojeći vidovi saradnje i izbegava mogućnost neangažovanja i/ili zapostavljanja realizacije obaveza. Multisektorski pristup je veoma značajan radi sveobuhvatnog sagledavanja potreba, davanja mišljenja i inicijativa za unapređenje zaštite spomen obeležja.

Sarađivaće se sa donatorskim programima da bi se obezbedilo praćenje rezultata rada kao i obezbeđivanje sredstava za uređenje spomen obeležja.

Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja nadležno je za sprovođenje ovog zakona, za njegovu ujednačenu primenu na teritoriji Republike, kao i za nadzor i davanje mišljenja o njegovoj primeni.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Ovlašćeni predlagač propisa: *Vlada*

Obrađivač: *Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja - Sektor za boračko-invalidsku zaštitu*

2. Naziv propisa

Predlog zakona o spomen obeležjima/ The Draft Law on War Memorials

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum), odnosno s odredbama Prelaznog sporazuma o trgovini i trgovinskim pitanjima između Evropske zajednice, sa jedne strane, i Republike Srbije, sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Prelazni sporazum):

a) Odredba Sporazuma i Prelaznog sporazuma koja se odnose na normativnu saržinu propisa, *NEMA*

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma i Prelaznog sporazuma, *NEMA*

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma, *NEMA*

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma, *NEMA*

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije *NEMA*.

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

Ne postoje relevantni propisi Evropske unije sa kojima je potrebno uskladiti odredbe Predloga zakona o spomen obeležjima

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima, *NEMA*

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima, *NEMA*

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima, *NEMA*

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost, *NEMA*

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije *NEMA*.

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive). /

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik? /

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije? *NIJE*
8. Učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti /